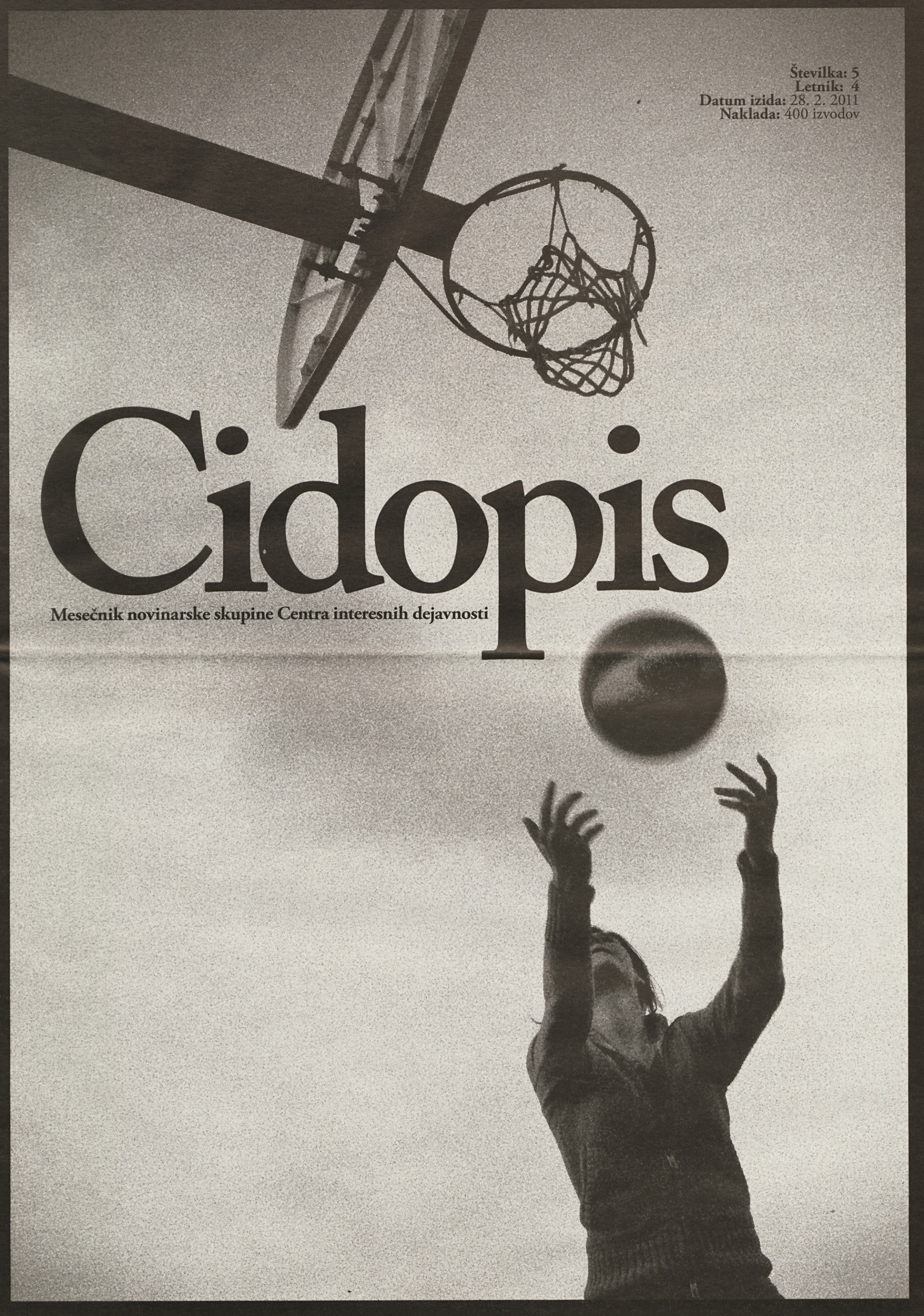

Številka: 5
Letnik: 4
Datum izida: 28. 2. 2011
Naklada: 400 izvodov

Cidopis

Mesečnik novinarske skupine Centra interesnih dejavnosti

Zvončki in trobentice, zdaj pomlad je tu!

In že je tu marec, o katerem pišemo tokrat na uvodnih straneh ... Mesec, ki me spravi v dobro voljo, ker je prvi pomladni. Čeprav je namreč tudi zima čisto prijetna in med drugim prinaša čarobne božične praznike in veselje na snegu, sta moja najljubša letna časa tista, ki ji sledita. Pomlad med drugim zato, ker daje občutek, da smo resnično živi (vsi od cvetočih rastlin do živali, ki se prebudijo iz zimskega spanja, in ljudi, ki jih ven zvabi prvo sonce), pa tudi zato, ker je uvod v poletje. V obdobje, ko čas teče drugače – poletno pač. Kakorkoli že, vse ima svoj čar, zato uživajte prav v vsakem mesecu posebej, zraven pa ne pozabite na obveznosti. Saj veste, če boste v pomladi stisnili, bo toliko slajše poleti ...

Polona Ambrožič

Izboljšala iskanje po spletu

Ko sem vpisala iskalno zahtevo marec 2011, je bil prvi zadetek s strani, namenjene materam. Odprla se je Mamina čvekalnica, forum za (bodoče) matere. Čvek je bil sestavljen iz medmetov navdušenja, rumenih smeškov in drugih dinamičnih animacij, komentarjev stila 'mega mesec za rodit' in tako dalje. Bolj listam proti dnu strani, bolj se približujem patetiki čistega kiča, praznote in dobivam s tem skladno grimaso. Rožice, mucke, slončki, dojenčki, ritke, fetusi, mavrice, pleničke ... marec 2011? Kaj ima vse to opraviti z iskalno zahtevo? Res smo se dogovorili, da osmega praznujejo ženske, potem še mame, ampak ali je to edina vsebina letošnjega marca? Želela sem koledar dogodkov, praznikov in tako dalje, dobila sem prav to, a na drugačen način. Morda sem zgolj slaba 'brskalka'. Torej bom marec posvetila izboljševanju načina brskanja po spletu.

Maruška Samobor Gerl

Letošnji marec pusta čas

Ptujski karneval z dolgoletno tradicijo je gotovo dogodek, ki se ga Ptujčani in okoličani veselimo bolj kot katerih drugih koledarskih praznikov. Prav gotovo ni nobenega izmed nas, ki si povorke in ostalih spremljajočih dogodkov ni vsaj ogledal, če že ni sodeloval v njih. Letos nam je igra koledarja namenila kar zajeten paket dni, ko lahko pozabimo na vsakodnevne skrbi in si nadenemo masko nekoga, v katerega bi se radi prelevili. Sicer pravijo, da ljudje dandanes skozi vse leto nosimo maske in da smo postali vedno večji individualisti. Človek je postal vse bolj tekmovalen in zasidran sam vase, zato je tak pustni čas ravno pravi kot nek ventil, da se vsaj malo sprostimo ter odmislimo skrbi. Zatorej je na nas, da te pustne dni dodobra izkoristimo.

Uroš Sitar

Cvetje v pomladi

Letošnji pokop pusta je 8. marca, ki je prav tako dan žena – mednarodni praznik žensk. Podarjanje cvetja mamam, ženam, puncam, sodelavkam in sošolkam ima vseeno nek globlji pomen, kot se zdi sprva. Oziroma zgodovinski pomen. Vsaj meni se zdi tako. Nemška borka za pravice žensk Clara (Eissner) Zetkin se je za enakopravnost začela boriti že leta 1899, pobudo za praznik pa je dala leta 1910. Prvič so mednarodni praznik praznovali leta 1911, in sicer 19. marca, od leta 1917 pa je dan praznovanja enakopravnosti in dosežkov žensk 8. marca. Izbrali so ga zato, ker so na ta dan leta 1857 ženske, zaposlene v tekstilni industriji, prvič stavkale (v New Yorku). Boj za enakopravnost žensk je potekal tudi v Sloveniji. Leta 1879 je začel izhajati ženski časopis Slovenka, leta 1906 pa je Marija Urbas kot prva Slovenka doktorirala iz filozofije. Ponekod je ta dan celo državni praznik.

V Ljubljani bo med 8. in 11. marcem že dvanajstič potekal mednarodni feministični in queer festival Rdeča zora. Tako se torej dan žensk povezuje tudi s socialnim gibanjem, ki se osredotoča na zmanjšanje neenakosti med spoloma in podpira pravice žensk v družbi – feminizmom. Posledično bi še lahko pisala o (pre)majhnem številu žensk v politiki, znanosti in na drugih področjih ter o njihovem manjšem zaslužku v primerjavi z moškimi, vendar je ta debata brezpredmetna, če jo imam s svojim računalnikom. Verjetno je tudi kje kakšno področje, kjer prevladujejo ženske. In verjetno so tudi kje ženske bolje plačane kot moški. Ali je moje razmišljanje iluzorno, pa presodite sami. Pomembno se mi zdi, da se v današnjem času potrudimo doseči, kar si zadamo. Ne glede na druge ljudi – predstavnike moškega ali ženskega spola. Ker vseeno želim spodbuditi debato ali vsaj razmišljanje o (ne)enakopravnosti spolov, priporočam ogled filma Pisma

iz Egipta, ki ga je režirala Polona Sepe. Film na temo o predsodkih do žensk in odkritju slovenske znanstvenice. Sama režiserka sicer pravi, da s(m)o se ženske navadile na določene stvari in se ne bi smele, ter s filmom opozarja, da te stvari niso povsem v redu. Odločitev o resničnosti tega pa je vaša. In če so stereotipno ženske res z Venere in moški z Marsa, bi bilo včasih boljše, da bi koeksistenca žensk in moških dejansko obstajala v takšnih razdaljah kot sta Mars in Venera. Če to še razširim, Zemlja je postala premajhna, ker ljudje ne znamo vedno bivati drug z drugim. In problem ni samo v razlikah med spoloma. Če je moj zaključek preveč temačen, pa še dodajam nekaj toplejšega. Marec namreč ne prinaša samo dneva žena, 21. "prinese" tudi koledarsko pomlad. Le kaj drugega te spravi v dobro voljo, če ne cvetoče cvetje v pomladi.

Anja Erbus

Predmet: ženska

Samoumevnosti. Toliko je trenutkov v vsakdanjiku, ki jih zamujamo zavoljo samoumevnosti! Kako si s tem siromašimo doživljanja, užitke, kratimo življenje! Tako smo postali obsedeni z natezanjem človekovega bivanja na Zemlji, da smo zelo zapostavili kakovost. Zadnje čase opažam porast vzhodnjaške miselnosti, osredotočene na čutenje, fenomenološko doživljanje, v tukaj in zdaj. Sprevržene v še eno od modnih muh kapitalizma. Česar se dotaknemo, to spridimo. Zahodnjaki smo res neverjetni. Tako neverjetni, da je naravnost smešno, kako uokvirjeno razmišljamo in kaj je za nas 'resno', sprejemljivo, po katerih vzorcih se oblikujemo. Samo za predstavnice ženskega spola obstaja nešteto drobnih norm, tihih pričakovanj, nenapisanih pravil in skritih želja posameznic, ki tako ali tako niso plod njihovega možganskega vrtičkanja. Pod drobnogled bom vzela nekaj običajnih stereotipnih opažanj, ki definirajo sodobno žensko.

Piše: Maruška Samobor Gerl

Prvi in najbolj očiten: ženska rodi. Sicer ni sodobna pogruntavščina, temveč nekaj po naravi danega in tradicionalno pričakovanega. Veliko jih govori o 'tiktakanju biološke ure', o želji, ki kar nenadoma vzbrsti in popade žensko, da na svet spravi novo pošiljko otrok. Ne vem, koliko ima pri vsem skupaj opraviti nagon, koliko nezavedni socialni in družbeni pritiski, koliko pristen stik ženske s seboj, a sem prepričana, da je o čem takem začetni govoriti po 35. letu starosti, plod nekega pritiska, ihte, ker ni novih življenjskih izzivov. Otroci so bili včasih potreba, delovna sila na kmetih, potrebni so bili za preživetje. Danes so plod želja, govora je o neki ljubezni, čustvih. Mislim, da je opravljanje s popačenimi predstavami o starševstvu. Genetika sicer prispeva svoje, ampak ali sem edina, ki v frazi 'tiktakanje biološke ure' zaznava prizvok panike? Zakaj se je ženska dobro znašla do 35. leta, nenadoma pa ugotovi, da je nekako 'pozabila' biti mama? Ima službo, dom, moža (možitev je še eden tradicionalnih mitov, ki počasi ostajajo brez pomena), morda celo psa – kaj pa zdaj? Prijateljice so s partnerji, zato se med seboj ne družijo kot nekoč, služba postaja lagodna rutina, glavno, da je vir zaslužka, položnice zmore plačevati in izven službe ji družbo dela mož. On je tisti, ki ji zapolnjuje falusni manko. In tako pridejo otroci. Ne, ker bi jih potrebovale, ampak, ker si preprosto ne znajo poiskati novih izzivov v življenju. Zato je najlažje izkoristiti 'pravico' (še ena izmed briljantnih neumnosti človeka, ki je v naravo vmešal pravo) vsake ženske: da rodi. Drugi je stvar moderne dobe: kontracepcija. Če nočeš imeti otrok, hočeš pa nenehne spolne užitke, si umisli tabletko ali kakšno drugo hormonsko zadevščino. Kondomi so 'out', vzdržnost je za papeža

(no, ne več), zaupanje in odgovornost na drugi strani pa ... še bolj zastarela kot vzdržnost. Zato – pijmo hormonske koktejle! Stranski učinki se kažejo na različne načine. Nekatere se cmerijo kot razočarane najstnice, nekaterim zrastejo joški, da morajo menjati vse modrce, za nekatere je hormonska kontracepcija izgovor za njihovo debelost in emocionalno prenašanje, spet druge poglobljajo svojo depro in s sabo vlečejo črne oblake kamor koli gredo, nekatere brez slabe vesti končno naderejo partnerja in domače, naslednji trenutek pa se jočejo v opravičilo in jih imajo do ganjenosti rade. Omogočeno nam je promiskuitetno posteljno vedenje, zato toliko zvez razpade. Če nikogar ne spoznaš do te mere, da mu lahko v največji intimnosti zaupaš toliko, da si ne bosta uničila življenj, potem se lahko v razmerjih vedeš neodgovorno in na podoben način kot s potrošno robo. Zato je vse več prezgodnjega spolnega občevarjanja, ob katerem si mladež oblikuje predstavo, da lahko potrebo po sprejetosti zadovolji s seksom. Manj kontracepcije, več odgovornosti in zaupanja! Tretji se dotika fizičnega videza. Ženska je konstitutivno drugačna od moškega, ima več maščobnih oblog, je bolj zaobljena in nežna. Morda res. Nikjer pa ne piše, da mora imeti maščobne obloge do tresočih plavalnih obročev ter celulitčnih nog in rok. Količina maščobe je bila v časih brez ogrevanja bolj potrebna, potrebovali smo je več. Paradoksalno je imamo več zdaj, ko je toliko ne potrebujemo. Ne gibljemo se dovolj (ali sploh), jemo preveč predelano, prečiščeno, enolično, osiromašeno, za čute in organizem agresivno hrano in življenje organiziramo okoli pridobivanja sredstev za življenje – službe. Tako sebi odtujenega človeka zgodovina še ni videla.

Vendar so ljudje, ki skrbijo zase, so osveščeni in živijo kolikor zmorejo sebi v prid. Se rekreirajo in sproščajo. Ženske, ki se želijo počutiti dobro in se redno ukvarjajo s športom, lahko imajo vidne trebušne mišice in tiste na rokah, nogah, ramenih in hrbtu. To naj bi veljalo za nežensko in nezaželeno. Zakaj? Ker obvelja večinsko mnenje in je pač več tistih, ki se jim ne ljubi poskrbeti zase in opravičujejo zanemarjanje samih sebe s kritiziranjem tistih, ki jim uspeva. Biti zdrav je nekaj dosegljivega, ideali suhosti, s katerimi nam potrošniška industrija pere možgane, morajo biti nedosegljivi, saj služijo kot sredstvo manipulacije. Frustracija in strah pred nedosegljivostjo želenega hromita, da ostajamo isti – leni, nesrečni in podvrženi bedi sodobnosti. Ženska torej ostaja maščoben kup nesreče, ker se zaveda, da ne more doseči 'ideala nežnosti', istočasno pa se ni pripravljena odreči udobju, da bi dosegla nekaj, zaradi česar bi se počutila dobro. Prednost imajo zmanipulirane oči. Če nečesa ne doživimo, ničesar ne moremo spoznati. Strah je imaginaren – znotraj prazen, zunaj ga nič ni. Dokler ženska ne bo spoznala, da se v 'fit' telesu počuti dobro, tako dolgo bo pasivno jadikovala zaradi nedoseganja lepotnih idealov. Nobena me ne more prepričati, da kdaj ni podlegla nekim idealom. Če ne drugega, si vse brijemo noge! To so zgolj tri izmed mnogih stereotipov, ki definirajo sodobno žensko. Za degustacijo zadovoljivo, za splošno obravnavo stereotipizacije žensk vsekakor premalo (in povsem laično). Razbijajmo stereotipe, ali pa bodo oni nas!

Za pet minut slave tisoč ur igranja

V sklopu neformalnega učenja potekajo v Centru interesnih dejavnosti Ptuj različni tečaji in delavnice, ki jih velikokrat predstavljamo tudi v Cidopisu. Tokrat tako nekaj več o mentorju tečaja kitare, Marku Korošču.

Poznavalec akustične, električne in bas kitare, klavirja, arabske lutnje, tudi bobnov in v bodoče mogoče še kontrabasa. Ter marsičesa drugega. Začel je ob spoznanju, da pesem in kitara privabita občinstvo (in dekleta) ter postal eden boljših slovenskih kitaristov. Človek, ki se še vedno rad uči – in zato obiskuje jazz konservatorij v Celovcu. Ob jazzu ga zanima še marsikaj. Potovanja, iz katerih se je vrnil z ljubeznijo do arabske glasbe, košarka in joga. Rad pa tudi poučuje, zato sva se za najin "kratek" intervju srečala na Pedagoški fakulteti v Ljubljani. Njegov kabinet je takšen, kot on sam – sproščen in poln glasbe (oziroma glasbenih instrumentov). Pravi, da je za petimi minutami slave tisoč ur igranja. Če si pravi glasbenik, to počneš celo življenje. Upam, da to drži tudi zanj.

Piše: Anja Erbus

Fotografije: Boris Voglar

Kako si se sploh začel ukvarjati s kitaro?

»Igrati sem jo začel v 5. oziroma 6. razredu osnovne šole, nisem pa hodil v glasbeno šolo. S taborniki smo bili v Bohinju in spomnim se, da je eden od fantov igral na kitaro in bil zelo popularen, tudi med dekleti. To je bil čas, ko smo poslušali rock od Gunsov do Metallice, ta fant pa nas je na kitaro naučil Smoke on the Water, intro (Deep Purple), ki se ga vsi kitaristi naučijo na začetku. Ko sem prišel domov iz Bohinja, sem si kupil prvo kitaro, rabljeno, ki sva jo začela igrati skupaj z bratom, po posluhu. V 7. in v 8. razredu pa smo kot mladi zagreti rokerji že naredili prvi bend. V srednji šoli me je vedno bolj "vleklo" v glasbo, tudi teoretično sem se izobraževal, in v 3. letniku začel razmišljati, da bi nekaj v zvezi z glasbo tudi študiral. Potem sem se začel učiti še klavir, ki je predpogoj za študij na Pedagoški fakulteti Maribor na glasbenem oddelku. Šel sem na sprejemni izpit in nisem pričakoval, da bom sprejet. Ampak mi je uspelo in tam sem tudi diplomiral. Tako se je nekako začelo moje profesionalno glasbeno življenje. Študiral sem klasično glasbo kot bodoči profesor glasbe, vmes med študijem, pa sem se navdušil še za igranje jazz električne kitare.«

Še v srednjo glasbeno šolo si se vpisal na jazz oddelek.

»To je bilo tako – ko sem študiral in s punco živel v Ljubljani, sem želel izkusiti še "ljubljsko" in zato sem se vpisal Srednjo glasbeno in baletno šolo Ljubljana. Kasneje sem začel razmišljati, da bi šel še na kakšno akademijo ali konservatorij. Vedno starejši si, vedno težje prideš zraven, zato sem imel kar srečo, da sem bil sprejet na celovski konservatorij. Namreč bilo je veliko mladih študentov, vsako leto pa sprejmejo samo tri.«

Tudi to v povezavi z jazzom?

»Ja, to je Koroški deželni konservatorij v Celovcu. Tam se izobražujem na oddelku za jazz.«

A še vedno?

»Ja. Srečo imam, da sem se s profesorji dogovoril, da grem v Celovec samo dvakrat tedensko. Ni mi toliko pomembno, kdaj bom zaključil, bolj mi je pomembno to, da se izobražujem. Zdi se mi, da se nikoli ne bi rad nehal izobraževati.«

Kakšna pa je razlika med klasično in jazz kitaro?

»Klasična kitara se igra s prsti, jazz kitara pa je električna, zanjo potrebuješ trzalicu in ojačevalec. Klasična se igra z orkestrom ali manjšimi zasedbami, jazz kitara pa z

bendom oziroma big bandi in manjšimi jazzovskimi zasedbami.«

Jazz igranje naj bi bilo najvišja raven kitarskega igranja, predvsem zaradi improvizacije. Se strinjaš s tem?

»Jaz bi rekel, da sta to dva svetova. Klasična kitara (ali drugi klasični instrumenti) zahtevajo strogi perfekcionizem. Če narediš samo eno napako, je to za nekatere že slabo. Pri jazzu je drugače. Greš v drugo skrajnost, ker je improvizacija zahtevna, zahteva celega človeka. Jaz mislim, da je vsako zase po svoje težko. Klasični podcenjujejo jazz, jazz pa podcenjuje klasično. Če se hočeš profesionalno ukvarjati z igranjem kitare, je to kot vrhunski šport, vendar pri športu nehaš pri določeni starosti, kot glasbenik pa se s tem ukvarjaš do konca življenja. In to zahteva vsakodnevno vajo ter iskanje različnih projektov. Pri nas v Sloveniji se ne da živeti samo od muziciranja, večina glasbenikov mora zraven še poučevati. Če hočeš biti v umetniških vodah, moraš zdržati pritisk in vaje.«

Ja, potrebno je tudi pristno veselje. Iz mojih izkušenj, če te ne igranje ne veseli, ne vztrajaš.

»Ravno o tem se velikokrat pogovarjamo s to "klapo", ki smo na Ptuj. Nas je kar nekaj, ki študiramo na jazzovskih konservatorijih in zdi se mi, da nas več kot polovica ni imela glasbenega predznanja, ko smo začeli s kitaro. Bili smo bolj samouki in samo igrali in igrali. Ko pa je prišlo do točke, da smo se začeli s tem resneje ukvarjati, smo znanje poglobili še teoretično. Nekateri od teh kolegov zdaj učijo na glasbenih šolah (tudi na Ptuj, kjer je glasbena šola odprla jazz oddelek) in pogovarjali smo se, da smo lahko veseli, da smo začeli kot samouki. Če bi začeli v glasbenih šolah, je možno, da bi nekako izgubili veselje in se sploh ne bi več ukvarjali z glasbo. Začneš namreč, ko si majhen, potem ti "gnjavijo" starši, učitelji.«

Tudi ti si že veliko učil po glasbenih šolah. Kje vse?

»V Grosuplju, Rogaški Slatini, tudi na Ptuj sem nadomeščal, pa v različnih glasbenih društvih in zasebnih glasbenih šolah – v Mariboru (Glasbena matica), na Ptuj pri Arsani in v Cid-u. Imam to srečo, da me učenje veseli, ker kar nekaj glasbenikov tega noče. Gredo raje na kavico (smeh) in imajo bolj družbeno življenje, medtem ko je moje življenje – delo. Zjutraj grem v službo, potem pa se ubadam s tem, kdaj in koliko bom vadil. Dnevno pa je potrebna tudi rekreacija, če ne, mi hrbtenica čisto odpove. Veliko glasbenikov ima težave s hrbtenico.«

Tudi zaradi igranja?

»Ja, predstavljam si, da se pri vaji "krivo" držiš. Vaja pa se od malih nog sčasoma razvije do pet ali več ur na dan. Jaz se tudi veliko vozim, pa še precej velik sem. Ljubljana-Celovec, Celovec-Ptuj so moje tedenske vožnje. Zato se vsak dan ukvarjam z jogo, vsaj 15 min. Ker sem bil včasih športnik, še veliko tečem.«

Res? S čim pa si se ukvarjal?

»Igral sem košarko, še kot študent sem jo igral v študentski ligi. Problem pa je bil, ker sem imel zaradi igranja kitare dolge nohte (smeh) in sem kdaj koga poškodoval. Ko je profesor kitare izvedel, da igram košarko, ni bil ravno zadovoljen in mi je rekel, naj se odločim za šport, pri katerem si ne morem poškodovati prstov.«

Igraš, poučuješ, sodeluješ pa tudi pri kar nekaj skupinah. Je res?

»Ja, med drugim pri Traffic Jam, zasedbi, s katero imamo nekaj koncertov letno. Letos smo bili tudi na festivalu v Rogaški Slatini.«

Kakšna pa je zvrst glasbe, ki jo igrate?

»Bolj jazz, soul, funk.«

Kaj pa Essouira Project?

»Essouira Project je glasbeni projekt, v katerem igram arabsko lutnjo. Pred leti sem potoval po arabskih deželah in sem se navdušil nad tem glasbilom. V Damasku, v Siriji, sem našel učitelja, in ko sem prišel domov sem začel poglobljeno raziskovati arabsko glasbo. Poglobljeno pomeni to, da v Sloveniji skorajda ni ljudi, ki bi se s tem ukvarjali in zato rečejo, da lutnjo obvladam. Če pa greš v Turčijo ali Sirijo, najdeš na vsaki vasi deset ljudi, ki jo obvladajo.«

A, res?

»Ja, to je njihov tradicionalni instrument. Jaz sem ga vklopil po svoje, dodal moje klasično in jazzovsko znanje ter malo orientalske tradicije in naredil glasbo za Essouira Project. Mimogrede, Essouira je mesto v Maroku, kjer sem se odločil, da bi rad naredil ta projekt. Tako smo pred tremi leti v Makedoniji posneli tudi ploščo, ki smo jo izdali lani. Posnel pa sem tudi glasbo za nekaj dokumentarnih filmov, ki govorijo o ljudeh iz arabskega sveta, ki živijo v Sloveniji. Morem pa poudariti, da sem jaz napisal samo glasbo, kot skupina pa smo naredili aranžmaje, tudi nastopamo kot cela skupina.«

Kaj pa je oud?

»Oud je ravno ime za to arabsko lutnjo. Ljudje, ki me v Sloveniji poznajo, vedo, da jo igram in tako sem jo začel poučevati, tudi nekatere Arabce, živeče v Sloveniji. Prav tako sodelujem z arabskim društvom – igral sem na njihovih festivalih in pišem članke za njihovo revijo. Zadnje čase se kar veliko ukvarjam z arabsko glasbo.«
Kako to, da si sploh potoval v Turčijo, Maroko ... Je bila to tvoja ideja?
»Ja, to je bilo v študentskih časih. Punca, ki sem jo imel, je želela potovati, izbrala pa sva države, kjer naj bi bilo življenje cenejše. Že prvo potovanje v Maroko mi je bilo zelo všeč. Res je bilo super.«

Je bilo za dalj časa?

»V Maroku sem bil dober mesec, prav tako v Siriji in Turčiji. To je ravno toliko, da nekaj vidiš. Druga moja potovanja so bila v stilu – nahrbtnik na rame, Lonely planet vodič v roke in pot pod noge.«

No, pa se osredotočiva še na delavnice, ki jih imaš na Ptuj. Kdaj si začel v Cidu?

»V CID sem prišel osem let nazaj, do Nevenke (Gerl, op. a.) in jo prosil, če bi lahko začeli s temi delavnicami. Na začetku sem imel po dva, tri učence, potem pa se je to bolj razširilo. Trenutno jih imam 16 oziroma 17, vendar delamo glasbene skupine, po 2 ali 3 kitariste. Pri Arsani pa imam individualne ure.«

Decembra ste imeli v Cid-u nastop?

»Ja, vsi mentorji, to je bil eden teh tradicionalnih nastopov, ki so za božič in konec šolskega leta. Nekako tako poskušam

motivirati tiste, ki hočejo nastopati. Nastop je dobra odskočna deska, ker se nanj učenci zares pripravijo in vadijo.«

Pa imajo ti učenci željo, da bi sami imeli svoje bende?

»Tudi, ja. Maren Weeger, Nemka, ki je trenutno v Cid-u, hodi k meni na kitaro, na učenje teorije, ker ima v Stuttgartu svoj bend, z avtorsko glasbo. In zato sem ji predlagal, da napiše še nekaj avtorskih skladb, jaz pa ji bom sestavil bend iz mojih učencev iz Cid-a in Arsane. Tako bo imela kmalu celovečerni koncert svojih skladb. Maren and the bend.«

Kaj vse pa učiš te nadebudne kitariste?

»Veliko jih pride, ki se ne bi radi učili teorije, ampak bolj igranja po posluhu ali akordov.«

Pa jih učiš tudi teorijo, če želijo?

»Ja, vse učim, tudi vse glasbene stile. Imam srečo, ker me vsi zanimajo, tako da ne vem, če je že bila kakšna prošnja, ki je nisem mogel uresničiti.«

Glede na tvojo vsestranskost, katere instrumente vse obvladaš?

»Klavir, lutnjo, akustično in električno kitaro, trenutno pa se učim še bas kitaro.«
Kakšna pa je razlika med bas in akustično kitaro? Katera je težja?

»Bas kitare se ponavadi hitreje naučiš, ima samo štiri strune. Če mora recimo nekdo zaigrati G-dur na akustično kitaro, na basu zaigraš samo ton G in zadostuje. Za tisto osnovno igranje v rock, pop bendih, ni potrebno veliko znanja. Za jazz ali klasiko pa že več. Jaz igram bas kitaro že od srednje šole, zdaj sem začel znanje še

bolj poglobljati. Mislim, da bom kmalu začel še z učenjem kontrabasa. Vedno iščem nove poti, kitaro in lutnjo sta mi trenutno prioriteta, želim pa se naučiti še novih instrumentov. Tudi bobne znam, vsaj malo.«

In to si se vse naučil sam?

»Vse. Bobne sem začel igrati tako, da jih je imel brat doma. Igral jih je v enem bendu, jaz pa kitaro v drugem. In nisem smel igrati njegovih bobnov, on pa ne moje kitare (pove z nasmeškom). Ko brata ni bilo doma, pa sem jih vseeno na skrivaj vabil.«

Potem pa si res talentiran.

»Jaz pravim, da talent je eno, drugo pa ...«
... vaja.

»Ja, fajn je, ko ti nekdo reče, da si talentiran. Ponavadi pa ne ve, koliko vaje je v ozadju. Koliko dela. Jaz ne morem v miru niti gledati filma, ponavadi zraven vadim kitaro. Predvsem tehnične vaje, ki jih moram vaditi in vaditi. In moj sistem je, da to delam zraven gledanja filmov ali

košarkarskih tekem.«

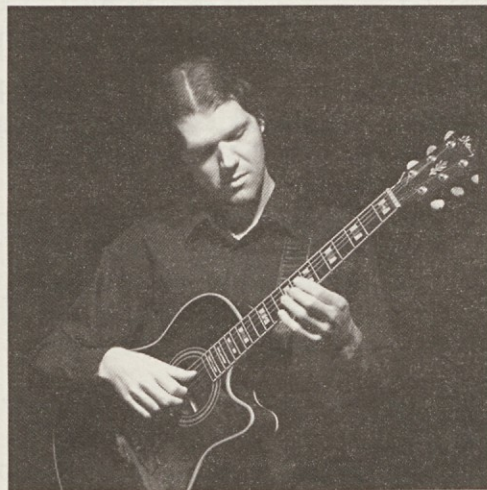
Kaj pa festival kitare na Ptuj, ti si menda programski vodja?

»Sem ja, upam, da nam bo letos uspelo izpeljati festival že šestič.«

In koga bi izpostavil kot eminentnega gosta tega festivala, skozi vseh pet let?

»Te, s katerimi smo res napolnili dvorane in so glasbeniki svetovnega formata, na primer, Vlatko Stefanovski, Marco Tamayo, Kubanec, klasični kitarist, lani pa smo imeli tudi Wolfganga Muthspiela, Avstrijca, ki pa je po moje pri nas premalo poznan. Igral je že z veliko svetovnimi zvezdami, za razliko od Stefanovskega. Pa vseeno Vlatka vsi poznamo, ker je ikona rock kitare na Balkanu.«

Je težko pridobiti znane kitariste za ta

»Na to moreš gledati tako – jazz glasba je bila v 19. in 20. stoletju povezana s klubi, alkoholom, drogo. Sčasoma pa je potem prešla na koncertne odre, postala umetniška – v tem stilu, da so začele nastajati akademije in šole. Glasbena srednja šola z jazz oddelkom se je v Sloveniji odprla šele pred desetimi do petnajstimi leti. V teh letih so ti dijaki odšli v tujino, ker pri nas nimamo akademij. Najbližje so v Celovcu, Gradcu, Linzu, nekateri pa gredo celo na Nizozemsko ali v Ameriko, za kar potrebuješ kar precej denarja. Eden mladih Ptujčanov, ki gredo na študij v Ameriko, je tudi Žan Tetičkovič, bobnar, zelo talentiran in delaven. Če že gledamo samo njega, je na Ptuj podmladek, zares zagret za jazz. Ta podmladek moreš nekako vzgajati; mi smo vzgajali sami sebe, zdaj pa čutim, da vzgajamo te mlajše. Zdi se mi, da je na Ptuj malo leglo jazz glasbenikov in Mariborčani se nam smejiijo, da smo neverjetni, kakšna jazz scena se je razvila v majhnem Ptuj.«

Nekje na forumu sem prebrala, da te imajo za najboljšega slovenskega kitarista.

Jo, ne, ne ... (smeh).

(Smeš) Potem pa me zanima, kateri je po tvojem mnenju najboljši ali tvoj najljubši? Recimo slovenski.

»Rekel bom, da mi je trenutno najboljši mladi slovenski jazz glasbenik, Marko Črnčec. Od kitaristov bi izpostavil Primoža Grašiča, ki igra v tem stilu, ki ga jaz študiram, v bebopu, za bolj etno, jazz in sodobne glasbene zvrsti pa Igorja Bezgeta.«

Kakšen stil je bebop?

»Bebop se je razvil v 50. letih prejšnjega stoletja v New Yorku, Charlie Parker (znan kot Bird) in njegova "klapa" so bili inovatorji v tej glasbi. To je stil, ki ga večinoma učijo vse akademije. Je stil, preko katerega se začneš učiti jazz.«

Kaj pa od tujih glasbenikov?

»Pat Metheny je eden mojih največjih vzornikov. Drugače pa je glasbe – od klasične, električne kitare do ouda – toliko, da bi zdaj dobre glasbenike našteval pol ure. Imam še nekaj vzornikov, ki so iz arabskega sveta in jih nihče ne pozna, na primer, Rabih Abou Khalil, pa še en kup mladih oudistov. Tudi Vlatka Stefanovskega sem svoj čas zelo poslušal, še posebej mi je bil všeč njegov duet z Mirom (Miroslavom) Tadićem. To je bil eden res neverjetnih projektov.«

Kaj pa še poslušáš zraven tega, kar si naštel in kje si bil nazadnje na koncertu?

»Grem, če so kakšni veliki koncerti, če pridejo kakšni "moji" glasbeniki. Mislim, da sem bil nazadnje celo na Ptuj. Ne vem, ne spomnim se točno. Poslušam pa od jazza, zadnje čase tudi klasično glasbo do flamenka – Paco de Lucia, Vicente Amigo – sta moja idola v stilu flamenco kitare. Njuna koncerta sta bila ena izmed koncertov, ki si jih bom za vedno zapomnil. Vicenta sem poslušal že trikrat.«

To je bilo v Sloveniji?

»Enega sem poslušal v Beogradu, na kitarskem festivalu. Mislim pa, da sta oba že igrala v Križankah in Cankarjevem domu.«

Še za na konec, se ti zdi, da je kitara popularen instrument? Recimo takoj za klavirjem?

»Jaz bi celo rekel, da je pred klavirjem. Zakaj? Klavir se večinoma uči samo v glasbenih šolah. Če pa na internetu iščeš učenje kitare, najdeš ogromno možnosti, tudi v vseh privatnih šolah in društvih. Med mladini je namreč zelo popularno igranje akordov. Če znaš akorde, znaš ogromno pesmi in lahko ob različnih priložnostih zabavaš prijatelje. Dodal pa bi še "pregovor", ki ga ponavadi povem – pet minut slave za tisoč ur igranja. Kitaro vadiš in vadiš in če na nastopu, na odru dobiš pozitiven odziv občinstva, je tvoje delo zares obrestovano.«

No, vedno sem imela občutek, da gre pri govoru o kitari bolj za akustično kot pa električno (jazz) kitaro. Je pri nas jazz razširjen?

"Ljudje smo različni kot udje telesa, kot prsti na nogah"

V Sudanu se je pred dobrim mesecem odvijal referendum, ki je sicer uspel (odhod države je podprlo večino prebivalstva), vendar točni epilog še ni znan. Referendum o odcepitvi južnega dela Sudana, ki naj bi postal nova država. Morebitne posledice za prebivalce Sudana, še posebej v Darfurju in nubskih gorah, skrbijo Toma Križnarja, slovenskega aktivista, ki se je v času referenduma ponovno nahajal ravno v nubskih gorah. Skrbelo ga je namreč dejstvo, da kljub premirju, v Sudanu ni miru. Nad črnskimi afriškimi prebivalci se izvaja genocid – vendar se o njem nič ne piše in nič ne govori. Svoje strahove tako poskuša deliti in nanje opozarja v slovenskem in tujem medijskem prostoru.

Med drugim je zato 20. decembra na Ptujju predstavljal svojo novo knjigo, Nafta in voda, ki je izšla konec novembra lani. Predstavil pa ni samo te knjige, ampak je predaval še o marsičem. O Nubah, Darfurju, pečenih kobilicah, Leni Riefenstahl, Mii Farrow, Sujel-manu Jammousu (humanitarnemu koordinatorju, ki zdaj živi v Naklem s Tomom, ker iz Evrope lahko lobira velike sile) ... Tomo Križnar nas popelje v svet drugačne enakosti. Je človek mnogih poimenovanj in dejanj. Človek, ki vidi lepoto v stvareh, na katere smo v današnjem materialno-globalnem kapitalističnem svetu pozabili – v ljudeh. Kljub temu, da Tomo vidi svet kot en sam, svet enakopravnih, si želim, da bi bilo na svetu več takih kot je Tomo.

Piše: Anja Erbus

S strašljivo napovedjo, da se začenja nova svetovna vojna, je Tomo že na začetku predavanja želel spodbuditi kritično razmišljanje, ki je nujno potrebno, da vojne zares ne bo. Njegovo začetno vprašanje, ali si želimo slišati laž ali resnico o trenutnem stanju afriških držav (ter odgovor enega izmed obiskovalcev predavanja, da si želimo slišati resnico o laži), dokazuje, da živimo obdani z nevidnim pregrinjalom, ki ne dopušča pravega vpogleda v življenje okoli nas. Kot večina, je bil tudi Križnar prepričan, da bo referendum uspešen, saj bodo tako prebivalci južnega Sudana po desetletjih lahko samostojno odločali o svoji državi, o svoji nafti, o svoji usodi. V južnem Sudanu se namreč nahaja velik delež vse sudanske nafte, medtem pa so vsi naftni terminali in rafinerije na severu. Povezanost je zato nujno potrebna. Zadeva pa še zdaleč ni tako preprosta ob vmešavanju velesil, ki imajo ekonomski interes. Tako Križnar pravi, da vojno, ki prihaja, razume skozi izkušnje v zgodovini. Arabci na severu Sudana so prepričani, da Američani hočejo "ukrasti" jug, Kitajska (mimogrede, izvoznica 70 odstotkov vse sudanske nafte) pa ta strah izkorišča in jih podpira. Pa gremo na začetek Tomove življenjske poti. Obiskoval je strojno in ekonomsko fakulteto, nato pa pet let delal kot menedžer v Iskri. Ko je Iskra propadla, je postal prostovoljec v begunskih taboriščih v Aziji. Nekaj let kasneje je izšla njegova prva knjiga, O iskanju ljubezni ali z biciklom okoli sveta (tudi prva Tomova knjiga, ki sem jo prebrala in po kateri bi potovala s kolesom, če bi bila tega zmožna, op. a.). Zaradi občutka, da je preživel zahodno "divjaštvo", ima sedaj občutek, da mora braniti tiste "divjake" v Afriki, Aborigine v Avstraliji, Maore v Novi Zelandiji, Polinezijce, Indijance in druge. Propad Iskre, neizživetost svojih potencialov in številni drugi dejavniki so povzročili, da je "nove" kulture odkrival že od nekdaj (že v času ko je bil še študent). Z mopedom, motorjem, avtoštopom, s kolesom, na veliko (neturističnih) načinov. Po moje je eden od dejavnikov še njegov odnos do denarja. "Rad imam kokoši, ljudi, razbojnike, bandite, sovražim pa denar. Krivim ga za vse, kar je narobe", je povedal.

Nuba – čisti ljudje

Že, ko je bil Križnar študent, je vsako zimo odšel v Afriko, k ljudstvu Nuba. Nuba v starem egipčanskem jeziku pomeni tako zlato kot suženj, kar se danes še kako povezuje. Za Tomovo navdušenje nad Nubami je kriva Leni Riefenstahl (slavna Hitlerjeva nemška propagandistka,

igralka in režiserka, tudi fotografinja, op. a.). Leni je režirala filme v podporo redu, kot so si ga zamišljali Nemci. Kar pa je Toma najbolj presenetilo, je njena izjava, da nikjer ni bila bolj srečna, kot med Nubami. Križnar je našel Nube v sožitju z naravo, ko pa je kasneje napisal knjigo Nuba – čisti ljudje, niso bili več "čisti", ampak so se borili za svobodo. Tako se je za nekaj časa pridružil njihovi uporniški vojski, ki je bila del južne uporniške vojske. Značilnost Nub je, da na vsako entiteto v naravi nekaj dodajo. Tako so njihova telesa zaznamovana in oplemenitena na različne načine. Živijo v osrednjem Sudanu, južno od Kartuma (glavno mesto Sudana), na prvi bojni liniji arabskega prodiranja v Afriko. Na očitke, zakaj s svojo "čarovnijo" ne pričarajo miru, Tomo odgovarja, da je "čarovnija" delovala na ljudi, ki so prišli k njim in se tja nenehno vračajo – kot on sam. Pri Nubah lahko čutiš vrednote, kot so solidarnost, brez katere bi že davno izumrli. Tako meni, da bi se morali zgledovati po njih, spoštovati starodavne vrednote, s katerimi bi lažje preživel, v svetu, ki prihaja. Po 11. septembru so Arabci nehali oblegati Nube, jih zapirati v koncentracijska taborišča, saj so Američani sem naselili svoje opazovalce. Sudanci so bili takrat prestrašeni, da jih bodo Američani napadli (kot so Irak in Afganistan), saj je bila Al Kaida ustanovljena ravno v Sudanu. Zato je tam moč čutiti islamski fundamentalizem na vsakem koraku, je pripovedoval Križnar.

Darfur – vojna za vodo

Darfur pomeni domovino Furov, ki naj bi jih bilo okoli 5 do 6 milijonov (so neprešteti), ostali v tej zahodni provinci Sudana pa so priseljenci.

Je oaza zaostalosti, ker je neke na sredini, vmes med Čadom in Sudanom. Ni cest, ni šol, ni trgovin, ni ničesar. Ljudje so se zaradi marginalizacije uprli – Arabci jih ne pustijo na univerze v Kartum, ne pustijo jim do deleža nafte na jugu Sudana – prav tako pa želijo pomoč pri odpravljanju vsiljivcev, ki so prišli zaradi vode in nafte. Vojna v Darfurju, ki se je začela leta 2003, je bila spopad med neenotnimi uporniškimi gibanji in sudansko vladno vojsko, ki je hotela afriške prebivalce napraviti arabske. Seveda s posrednim ozadjem – kot vojna za vodo, energetske vire, vojna med velesilami. Križnar je povedal, da premirje leta 2006, ki so ga vodile ZDA, ni moglo trajati. Sklenjeno

je bilo med Minnijem Minawijem (vodjem sudanske osvobodilne vojske) in sudansko vlado (pod okriljem ZDA). Sujelman Jammous (humanitarni koordinator sudanske osvobodilne vojske) se je strinjal, da mir ni mogel trajati, ker je Darfur izročal v roke Arabcem. Prav tako je Tomu povedal, da so Američani izbrali Minawija, ker sam tega ni hotel. Po vsej drami je Tomo prepričal takratnega slovenskega predsednika Janeza Drnovška, da ga kot svojega posebnega odposlanca pošlje v Darfur, da upornikom predstavi predlog slovenskega mirovnega sporazuma. Ta se je od ameriškega razlikoval po tem, da so se bili Slovenci pripravljeni pogajati z vsemi (tudi džandžavidi – jezdec na konju in kamelah, s puško – mladimi fanti, ki jim je sudanska vlada omogočila "legalna" posilstva, ropanje in ubijanje, opravljali so funkcijo iztrebljevalcev Afričanov iz Darfurja). Dogovarjanja, da bi Drnovšek prišel v Darfur so padla v vodo, ker so se vključile velesile, enkrat celo ZN (Združeni narodi), češ da slovenska vlada ne sme v Afriko, ker ne morejo zagotoviti varnosti. Križnar meni, da so bili za tem vprašljivi individualni interesi. Zato ga je Drnovšek poklical nazaj v Slovenijo, vendar je nadaljeval na lastno pest. Napadli sta ga združena vladna in Minawijeva vojska, kasneje pa je bil pod obtožbo vohunjenja in lažnega poročanja o Sudanu, obsojen na dve leti zapor v El Fasherju. Križnar je bil v Sudanu že trinajstkrat, od tega šestkrat zaprt (v nubskih gorah in na jugu Sudana). Večina ljudi bi o tem pripovedovala zgroženo, travmatizirano, s strahom, medtem ko je Tomo o tem govoril, kot le še o eni izmed izkušenj njegovega življenja. Verjetno se vsi spomnimo njegovega reševanja iz zapor ter Drnovškovega pozivanja sudanskega predsednika. Končalo se je srečno, sudanski predsednik Omar Al Bashir, je po mesecu in pol odločil, da gre Tomo lahko domov. Sam je dodal, da sta se Bashir in Drnovšek poznala, saj je sudanski predsednik študiral v Mariboru, njuno poznanstvo pa je segalo še v čas, ko je Drnovšek predsedoval gibanju neuvrščenih. Zgodovina darfurskih konfliktov se je začela že veliko pred letom 2003. Krivda je rasizem, čeprav imajo Arabci v Koranu zapisano, da je rdeč človek enakovreden drugim. In kot sem že napisala, tudi voda in plodna zemlja, ki sta tako v Darfurju (kot nubskih gorah). Namreč, kjer je voda, je dež. Kjer je dež, je življenje. In posledično boj za življenje. Križnar je pripovedoval še o težavah med potovanji v Darfur. Tja pa se ni dalo (se ne da) priti kar tako, potoval je iz Čada, po prepovedanih poteh. Med

Darfurjem (Sudanom) in Čadom je bila vojna, deklarirana iz leta 2006. Vojna, nastala zaradi Omarja al Bashirja in Idrissa Debyja (čadskega predsednika), v glavnem zaradi podpiranja upornikov drug proti drugemu. Kljub razlikam sta si predsednika v nekaterih pogledih podobna – oba sta prišla na oblast pred 21 leti (1979), oba z državnim udarom, oba sta imela v svojih vrstah veliko darfurskih vojakov.

Oživenje planeta ...

Leta 2008 se je Tomo vrnil v Darfur, ker doma ni zdržal. Z Jammousom sta pričela akcijo za oživenje planeta kot načinom, ki lahko svetovni javnosti pokaže, kaj se v resnici dogaja ter ponudi možnost vplivanja na tamkajšnje razmere. Tja je prvič pripeljal pet videokamer, računalnikov, satelitskih telefonov, da bodo Darfurci sami lahko snemali svoje življenje. Novinarjev namreč ni. Tomo je tako srečal samo eno novinarko, saj zaradi domnevne nevarnosti ni mogoče v Darfur oziroma Sudan. Evropski novinarji pa imajo še en problem, če hočejo povedati (in pisati) resnico, morajo pljuvati v svojo skledo, saj Evropa pri vsem tem ni nedolžna. V medijih tako poročil o Darfurju ni. Klemen Mihelič je prvi človekoljub po Drnovšku, ki Tomu sledi na prepovedana mesta. Pridružil se je po tem, ko je videl film Darfur – vojna za vodo, ter ko se je Klemnov brat, ki bi mogel (kot del slovenske vojske) v Čad, ščititi tamkajšnje begunce, vrnil domov. Slovenska obrambna ministrica je namreč odpoklicala vojake potem, ko so slovenski aktivisti v Sloveniji na veliko govorili o tem, da slovenska vojska v Čadu nič ne dela za begunce, ampak samo ščiti interese Francozov (varuje Čad in "straši" Arabce, da tja na pridejo). Klemen je zato želel pomagati. In je. Na internetu je našel najmanjše kamere, te pa sta s Tomom poskusno odnesla v Darfur, da bi ženske obvarovale pred posilstvi. Jammous je dejal, da prvi set kamer deluje, saj se jih džandžavidi bojijo. Tomo in Klemen sta od takrat napredovala, priskrbeli še boljše kamere, ki se aktivirajo same (na zvok ali na gibanje) ter pripeljala internetno anteno – vrhunsko napravo, ki omogoča, da se kjerkoli povežeš na svetovni splet in pošiljaš sporočila. Klemen je ustanovil humanitarno organizacijo H.o.p.e., ki se ukvarja s "pletanjem" živcev – Darfurja in nubskih gora. Od organizacije nihče ne služi, vsa nakazila pa so javno predstavljena na internetu. Še ena, ki je želela (in še vedno želi) pomagati, je Mia Farrow (ameriška igralka, pevka, op. a.), znana kritičarka

Unicef-a, čeprav je njihova ambasadorica. Tomo je o njej pripovedoval odkrito, s pristnimi čustvi. Mia je namreč njemu in Klemnu pomagala, da delata, v kar verjameta. Bila sta celo pri njej v ZDA (pred mesecem dni) in Tomo je z nasmeškom dejal, da jo ima rad, že odkar je bil zaljubljen vanjo pri 14 letih. Tomo je razkril tudi svoj načrt. Razlagal je, da bo skušal preko Kenije (po ozemljih, kamor se ne sme, kjer se pripravljajo na vojno) priti do južnega Sudana, od tam pa v gorovje Džebel Mara. Džebel Mara je oaza vode, kjer so vzroki vojne za Darfur, Toma pa ti kraji spominjajo na naše in tako vidi nevarnost, da se bo vojna za vodo razširila tudi na naša območja. Furom bi rad dostavil kamere, satelitske antene, kasneje še vrtalno napravo, za katero si prizadeva Farrowa. Jammous pravi, da so kamere bolj učinkovite, kot pa 20.000 vojakov ZN in Afriške unije skupaj. Posnetki, ki nastanejo, gredo kar direktno v Haag, k glavnemu haaškemu tožilcu, Luisu Morenu-Ocampu, ki je lani obtožil diktaturo Bashirja v Sudanu – obtožil ga je zločinov proti človečnosti, vojnih zločinov ter genocida v Darfurju.

Nafta in voda

Po dvaindvajsetih letih državljanske vojne med severom in jugom Sudana so leta 2005 sklenili mirovni sporazum. S strani medijev je bila karakterizirana kot vojna med animistično-krščanskim jugom in islamskim severom. V resnici je bila vojna za nafto. Vojna, ki se je začela med Kitajsko in ZDA v Sudanu zato, ker so Američani dajali podporo južnjakom – vsa leta so podpirali sudanske upornike, hkrati pa so dajali humanitarno pomoč Arabcem na severu.

Referendum pred mesecem dni, je eden od dogovorov mirovnega sporazuma. Vendar ima lahko tudi negativne posledice, zato je Tomova knjiga prišla od pravem času. Idejo za knjigo Nafta in voda, ki jo je pisal trideset del, je dobil v gorovju Džebel Mara. Tako dolgo jo je pisal zaradi konca, saj ni vedel, kako naj jo zaključi. Vendar jo je in je vredna branja in ne samo prebiranja. Nafta in voda namreč ne govori samo o Afriki, ampak tudi o Evropi, o Tomovih izkušnjah s političnimi in akademskimi elitami, ... Svoje cilje je skušal doseči tudi pri njih. Lobiral je pri naših politikih, pa mu ni uspelo, saj pravijo, da nič ne morejo. Zato Janeza Drnovška izpostavlja kot redkega, ki je imel interes. Trenutna slovenska vlada je obljubila eno vrtalno napravo, zunanji minister Samuel Žbogar naj bi to predlagal tudi ostalim državam članice EU.

"Človeštvo je na preizkušnji"

Življenje dela najboljše šove. Zato namesto, da jih gledamo po televiziji, raje opazujemo te okoli nas. In dajmo moč glasu tistim, ki so utišani. Ljudje v Sudanu so neuki, mediji so jih zmešali in zato je po Orwellovsko neznanje moč. Moč za izkoriščevalce. Smo pod cenzuro, pravi Tomo, ki pa se ne boji zase, temveč za svoje otroke. Melito, Jana in Majo, najmlajšo hčerko, ki jo ima z Barbaro Grm in ga je spremljala tudi na Ptuju. Tudi o tem je spregovoril sproščeno, povedal je, da sta jo spočela ravno tam, ker so ju prepričali, da je treba imeti otroke. Veliko otrok. Kajti bolj, kot te ljudi ubijajo, bolj oni sami delajo otroke, je povedal in sarkastično nadaljeval, da bi mogoče v Evropi potrebovali eno vojsko.

Odkrijmo torej nevidno pregrinjalo. Pred dnevi sem pogledala film o Darfurju iz leta 2009, ki ga je režiral nemški režiser Uwe Boll in o katerem Križnar pravi, da ga noben ni videl, ker je grozen, ker je realen. In resnično je. Predavanju na Ptuju je Tomo dodal še ogromno čudovitih posnetkov ljudi, ki se jim dogajajo veliko manj čudovite stvari. Za pokušino pa je prinesel pečene kobilice, ki so za Darfurce najboljše poslastica. So znak blagostanja.

Tomo Križnar na svoj način poskuša, da bo blagostanje vzpostavljeno in to ne samo skozi kobilice. In bo še naprej poskušal in poskušal ...

O knjigi Kevina Powerja: Črn dan v Blackrocku

Dum. Dum. Dum. Dovolj nepomembni, da ne pomenijo ničesar. Dovolj pomembni, da naznanijo smrt človeka. Dovolj za nastanek zgodbe. Trije fantje neke avgustovske noči pijani pretepejo vrstnika in ragbistskega kolega do smrti. Zakaj, se sprašuje pripovedovalec. V zasledovanju odgovora tke niti, zapolnjuje vrzeli v pripovedi, jo širi in krči. Vendar dokončnega 'zato' ne najde.

Piše: Maruška Samobor Gerl

Način življenja fantov in deklet, preplet dogodkov, četudi manj pomembnih in navidez obrobnih, kulminira v smrti Conorja Harris. Vsak od storilcev nosi v sebi tisto 'nekaj', kar jih pripelje do dejanja. Alkoholna omama, razočaranja, praznina in vpetost v pričakovanja staršev in družbe so samo delci celote. Ta se, preobrazena v silo, sprosti skozi pesti in zadane smrtonosne udarce. Dum. Dum. Dum. Zven uničenih življenj. Dogodek pred nočnim klubom je povod za oris sodobne irske mladine južnega Dublina, pripadnikov višjih srednjih družbenih slojev in njihovih življenj, razlik med njihovimi starši in njimi, tradicije proti modernosti. Dobra materialna preskrbljenost je za generacijo staršev povezana s tesnobo,

strahom pred 'ne imeti' in krčem 'vzdrževati'. Za mlade je nekaj samoumevnega. Krščanske vrednote prepletajo mlada življenja, a do marsičesa gojijo dvojno moralo. Hierarhija šol in izobraževalnega sistema je stroga, je nalepka in vstopnica za prihodnost. Ime, ki ga ustvarijo generacije, prav tako. Močnejša tradicija, debelejša denarnica in dobro zapisano ime so indikator popularnosti in sprejetosti. Vse se obrne ob smrti človeka. Orodje za življenje na veliki nogi se spremeni v smrtonosna bodala. Pomeni propad, ne toliko materialni, kvečjemu imena in vključenosti v družbo. Terja osamo ali druge vrste odmik. Takšna je usoda družin treh fantov, odgovornih za dejanje, in Conorjeve, njihove žrtve. Otroci bogatih staršev so marionete, ki izpolnjujejo družbene zahteve. Pod

pritiskom pričakovanj je čutiti eksistencialno praznino, ki jo zapolnjujejo s pijačo, drogami, promiskuitetnostjo in občutki omamljenosti zaradi občudovanja vrstnikov. Kdor ne more biti občudovan, mora občudovati. Ko nekaj podre sistem omame, potrebujejo močnejši odmerek, da uravnovesijo stanje. V tem primeru smrt Conorja Harris. Pa smo mu pokazali, pizdi mali. Izpod peresa obetavnega mladega irskega pisatelja, Kevina Powerja, je 2008 vzniknil prvenec Črn dan v Blackrocku (Bad day at Blackrock). Zanj je leto kasneje prejel Rooneyevo nagrado za irsko književnost. Bodoči doktorand irske književnosti Univerze v Dublinu je bil nagrajen še za kratko zgodbo The American girl.

Aktualno

Prebuditev ulic

Piše: Uroš Sitar

Vse več revščine na eni strani, na drugi pa bogatenje redkih izbrancev, ki so si bogastvo pridobili na sumljiv način, ljudi vse bolj spravlja v bes. Prebuditev ulic, pa ne le ulic, kar celih večjih mest, je zaznamovalo pretekle mesece, ko so protestniki glasno protestirali proti nekaterim na pol diktatorskim voditeljem držav severne Afrike. Finančna in gospodarska kriza spravlja v vse težji položaj tudi mlade po Evropi. Spomnimo se, da si veliko držav prizadeva dvigniti starost, ko se oseba lahko zaposli, po drugi strani pa ni delovnih mest za vse bolj izobražene mlade. Vendar v Evropi gre vendarle za države z demokratično ureditvijo, v katerih bi naj bile za vse enake pravice.

Povsem drugačna slika je v državah severne Afrike, kjer živijo v stanju skrajšnje diktature. Tam vlada izredno visoka stopnja brezposelnosti. Cene hrane so vse višje, izredno pereč problem pa predstavlja veliko število brezposelnih mladih, ki so izobraženi, a ne dobijo priložnosti. Razmere v teh državah so postale vse bolj nevzdržne, dokler se ni zbudila Tunizija, ki je pozneje povzročila domino efekt. Zbudila se je ulica, zbudili so se mladi, vsi so živeli in bili pripravljeni tudi umreti za samo en cilj, to je odhod voditelja, ki je diktiral svoje ljudstvo. V primeru Tunizije je bil uspeh hitro dosežen. Predsednik je odstopil in pobegnil, na plan pa so prihajale vedno novejša podrobnosti o okoriščanju njega in njegovih sodelavcev. Ker je bilo v medijih

dokaj nazorno prikazano stanje v Tuniziji, je to predstavljalo zgražanje celotnega sveta, hkrati pa je pomenilo zametke novih protestov v drugih severno afriških državah. Ravno digitalne generacije, mladi izobraženi ljudje, so bili tisti, ki so prvi stopili na ulice tudi v Egiptu. Internet namreč v državi ni bil omejen, vsaj ne do časa, ko so se začeli pripravljati protesti. V njihovi pripravi in organiziranosti so na začetku pomembno vlogo gotovo odigrali tudi spletni družbeni mediji. Na podlagi teh so se mladi povezali in tako uspešno zanetili proteste, ki so dosegli nepojmljive razsežnosti. Poročevalci z dogajanja sicer poročajo, da so bili mladi tisti, ki so proteste zanetili, vendar so se pozneje umaknili, ko so se razmere začele sprevračati v nasilje. Ob upoštevanju

visoke brezposelnosti in nevzdržnih razmer ljudje s poskusom stavke, ki je obetala spremembe, tako ali tako niso mogli ničesar izgubiti in so kljub večdnevni protestom, dosegli odstop tudi tega voditelja. Po revoluciji, kot bi lahko rekli dogajanju v Tuniziji in Egiptu, se zdaj prebujajo tudi druge države, ki jih že desetletja s trdo roko vodijo njihovi voditelji. V večini od njih se že da čutiti, da je te voditelje strah takšnega množičnega upora, kot smo mu bili priča. V bran takemu scenariju se tako dogaja omejevanje medijev ali pa druga, bolj spodbudna alternativa: ko začnejo voditelji dejansko spreminjati stvari na bolje v dobro ljudi, v kolikor nočejo, da jih množica izžene s položajev.

Center interesnih dejavnosti Ptuj
Osojnikova 9, SI – 2250 Ptuj
tel. 780 55 40 in 041 604 778
www.cid.si cid@cid.si

Program v marcu 2011

V marcu je na ogled slikarska razstava **Gregorja Samasturja** z naslovom *V iskanju poti*.

petek, 4. marca 2011, ob 20. uri

PUSTNI 80'ES ŽUR s SKUPINO WHADAFUNK IN DJ FUNK ME

Kdaj ste se nazadnje dobro naplesali? Najbrž se tudi sami ne spomnite več, zato CID vabi vse plesa željne na svoj prvi klubski pustni dogodek! Donna Summer, Bee Gees, Boney M, Chaka Khan, Prince, Michael Jackson ...

WHADAFUNK so:

Špela Novak - vokal

Eva Bračič - back vokal

Živa Horvat - synth, back vokal

Damir Ovčar - kitara

Matjaž Lorber - bobni

Peter Pravdič - bass

Vstopnine ni, obvezna pa je oprema v stilu 80-ih!

ponedeljek, 7.3.2011, od 16.30 do 18.30 v karnevalski dvorani

VELIKA OTROŠKA MAŠKARADA

Vabita Društvo prijateljev mladine Ptuj in CID Ptuj, glasbeni gost bo Čarovnik Grega, plesni pa plesna skupina OŠ Ljudski vrt. Vabljeni vse male in velike maskare, ki se želijo naplesati z veselimi klovni, se posladkati s krofi, se nasmejati domislicam pojočega čarovnika in morda osvojiti tudi nagrado! Tudi letos bodo nagrajene najbolj izvirno in domiselno maskirane družine in skupine. Male maskare imajo brezplačen vstop!

petek, 11. marca, ob 20.30

TRIBUTE TO LED ZEPPELIN

Pravi »Tribute« večer bo združil mlade ptujske kitariste, ki bodo pod mentorstvom Marka Korošca odigrali vrsto uspešnic legendarne rockerske zasedbe, v goste pa prihaja tudi skupina KULA s Hrvaške, natančneje iz Čakovca, ki se je posvetila prav preigravanju Led Zeppelinov. Sestavljajo jo: Bojan Križan (bas kitara), Damir Hodić (bobni), Oliver Novak (kitara) in Robert Lisjak (vokal). Ocenjeno enega od nastopov skupine lahko preberete na: <http://www.glasistre.hr/showbiz/vijest/101796>

petek, 18. marca 2011, ob 19. uri

POTOPIS: MAKEDONIJA - ARHEOLOŠKI IN ETNOLOŠKI BISER JUGOVZHODNE EVROPE

Republika Makedonija, najjužnejši del naše bivše skupne države, je polna naravnih lepot ter zgodovinskih in kulturnih vrednot. Ljudje so topli in gostol-

jubni, njihovi običaji pa prava paša za oči in dušo, pravi popotnik Radovan Riedl. V hribovitem kraju Galičnik še vedno oživljajo obred Galičke svatbe, ki je tik pred sprejetjem na listo UNESCO-ve svetovne kulturne dediščine. Makedonci so se zavedli, še zlasti po nedavnih senzacionalnih odkritjih, da je njihova dežela arheološki in etnološki biser jugovzhodne Evrope, kar jim priznavajo tudi mnogi ugledni tuji in domači strokovnjaki.

petek, 25. marca 2011, ob 20. uri

BOBNARSKA PRODUKCIJA

Nastopili bodo mladi bobnarji, ki vadijo pri mentorju Alešu Zorcu, pridružili pa se jim bodo tudi glasbeni gostje. Vstopnine ni!

NAPOVEDUJEMO: 6. FESTIVAL KITARE PTUJ 2011

od 30. marca do 3. aprila 2011

Več na www.cid.si!

TEČAJI IN DELAVNICE

TEČAJ KITARE – mentor Samo Šalamon,
TEČAJ KITARE – mentor Marko Korošec,
GLASBENE SKUPINE – mentor Marko Korošec,
TEČAJ BAS KITARE – mentor Luka Gaiser,
TEČAJ BOBNANJA – mentor Aleš Zorec,
ELEKTRO DELAVNICA – mentor Daniel Krapša,
ORIENTALSKI PLESI – mentorica Majda Fridl,
ZAČETNI TEČAJ ZNAKOVNEGA JEZIKA
GLUHIH – mentorica Marija Koser,
NOVINARSKA SKUPINA – mentorica Polona Ambrožič.

PONOVNO: TEČAJ JAZZ SOLO PETJA –
mentorica Zvezdana Novaković

Podrobne informacije o prostih mestih so na voljo na www.cid.si in telefonsko v CID Ptuj na 02 780 55 40 in 041 604 778.

PROSTOVOLJSTVO

ANIMACIJA OTROK NA VELIKI OTROŠKI
MAŠKARADI - ponedeljek, 7. marca 2011 – prijave
zbiramo do zapolnitve mest!

MEDNARODNI PROGRAMI

1. EVROPSKA PROSTOVOLJNA SLUŽBA – EVS

CID Ptuj je gostiteljska in pošiljajoča organizacija za evropsko prostovoljno službo oz. EVS (European Voluntary Service). Prostovoljec za udeležbo na EVS ne potrebuje nikakršnih predznanj, šole ali delovnih izkušenj. Kdor želi osebno informiranje in svetovanje ali pomoč pri vključitvi v EVS, naj se predhodno najavi po telefonu 02 780 55 40 ali 041 604 778. Do konca marca 2011 dela v CID prostovoljka Maren Weeger iz Nemčije. Pripravljena se je srečati z mladimi, nevladnimi organizacijami in drugimi, ki jih zanima konverzacija v nemškem jeziku ali njena prostovoljska izkušnja v Sloveniji.

2. MEDNARODNE IZMENJAVE 2011

Mlade, ki jih privlači sodelovanje na mednarodnih izmenjavah, vabimo, da se prijavijo v CID Ptuj. Poleti 2011 bomo iz CID Ptuj pošiljali mlade na več mednarodnih projektov v Evropi in kdor se želi udeležiti enega od njih, se mora na to najprej pripraviti. Prijave sprejemamo telefonsko na 02 780 55 40 ali 041 604 778 ter po elektronski pošti na cid@cid.si.

ODPIRALNI ČAS CID PTUJ

od ponedeljka do petka od 9. do 18. ure.

V odpiralnem času sta na voljo:

MLADINSKI INFO CENTER

s petimi računalniki, brezplačnim dostopom do svetovnega spleta in mnogimi informacijami za mlade

DNEVNI CENTER

od ponedeljka do petka od 9. do 15. ure
namizni tenis, namizni nogomet, pikado, šah,
družabne igre, televizija

Vaje, sestanki in druge dejavnosti po dogovoru v prostorih CID Ptuj potekajo tudi izven teh terminov ter ob vikendih.

VESELI SMO POBUD, IDEJ IN PREDLOGOV
MLADIH – OGLASI SE, POKLIČI, POŠLJI
MAIL!

Kolofon

Številka 5

Letnik 4

Datum izida: 28.2. 2011

Kraj izida: Ptuj

Cidopis je glasilo Centra interesnih dejavnosti Ptuj.

Izdal: CID Ptuj

Zanj: Aleksander Kraner

Naklada: 400 izvodov

Foto na naslovnici: Andrej Lamut

Tiskarna: Grafis

Urednica Cidopisa in mentorica novinarske skupine v Centru interesnih dejavnosti: Polona Ambrožič

Oblikovalec in tehnični urednik: Andrej Lamut

Novinarji: Anja Erbus, 20 let, študentka; Andrej Lamut, 20 let, študent; Dora Lenart, 20 let, študentka; Luka Cvetko, 15 let, OŠ Velika Nedelja; Maruška Samobor Gerl, 23 let, študentka; Nina Zupanič, 19, gimnazijka; Uroš Sitar, 21 let, študent; Živa Rokavec, 21 let, študentka

Lektorica: Jasmina Muhič